

Ἡ «ἀποκρυπτογράφηση» τῶν ἑλληνικῶν φωνηέντων (II)

B'. Τὸ φάσμα τῶν σημασιῶν τῶν I, Y, H*

I (ἰῶτα)

1. «*Τῷ δὲ αὐτῷ ἰῶτα πρὸς τὰ λεπτὰ πάντα, ἃ δὴ μάλιστα διὰ πάντων ἴοι ἄν. Διὰ ταῦτα τὸ “ἰέναι” καὶ τὸ “ἰεσθαι” διὰ τοῦ ἰῶτα ἀπομιμείται...*» [«Κρατύλος» 4270: Τὸ «I» δὲ πάλι τὸ χρησιμοποιεῖ (ὁ ὀνοματοθέτης), γιὰ νὰ ἐκφράσῃ ὅλα τὰ λεπτῆς μορφῆς πράγματα, ἐκεῖνα μάλιστα ποὺ διὰ μέσου τῶν πάντων δύνανται νὰ κινηθοῦν (διέλθουν). Γι' αὐτὸ τὸ «ἰέναι» καὶ τὸ «ἰεσθαι» (σπεύδειν ῥ. *εἶμι*) διὰ τοῦ γράμματος «I» ἀπομιμείται].

2. Κατὰ τὴν ἔρευνα τῶν ὑποκρυπτομένων σημασιῶν ἀκολουθῶ τὴν ἴδια πορεία ὅπως καὶ γιὰ τὸ φωνῆεν «E».

ιά, ἴων. *ἰή* = βοή, ἰωή, φωνή, κραυγή. Ἡ πρώτη αὐτῆ σύνδεση τοῦ «ι» μὲ τὸ «α» μᾶς ἀποκαλύπτει ὅτι ἡ «*λεπτότης*» ἐδῶ («Κρατύλος») περικλείει τὴ σημασίαν τοῦ ὀξύς, διαπεραστικός προκειμένου βεβαίως περὶ βοῆς, φωνῆς, κραυγῆς. Θὰ συμπληρώσω ὅτι ἕνας διαπεραστικός καὶ ὀξύτατος (λεπτὸς) ἤχος τῶν 47 μικροβάττ (ἴδε φωνῆεν «O») μᾶς ἀναγκάζει νὰ στρέψουμε τὴν προσοχή μας πρὸς τὸν φορέα αὐτοῦ (*ιά* ἢ *ἰή*), ὃν ἡ πράγμα. Διότι, ὅπως θὰ διαπιστώσουμε, ὁ ὀξύτατος αὐτὸς ἤχος «I» ἔχει καὶ ἄλλες πηγὲς προελεύσεως. Σημειῶνω ὅτι ἐκ τῆς συνθέσεως τοῦ *ιά* καὶ τοῦ *ἄζω* = κράζω, στενάζω, οἰμώζω ἔχουμε καὶ τὴ λέξη *ιάζω* = κράζω μεγαλοφώνως· *ιαχή* = κραυγή, βοή (ῥ. *ιάχω*).

Αὐτὴ ἡ οἰμωγή, ἡ ἰσχυρὴ κραυγή, ὁ θρήνος, ὁ ὄδυρμος, τὴν ὁποία βρίσκουμε καὶ ὡς ἐπιφώνημα («*οἶ-μοι*») ἄλγους, τρόμου, οἴκτου, θυμοῦ, θλίψεως, δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸν ὀξύ ἤχον «I», ποὺ ἐπιβεβαιώνεται σὰν «κοινὴ ἀκουστικὴ ἐντύπωση» ὅτι ἀνήκει καὶ ἐκφέρεται ὑπὸ τοῦ ὑποφέροντος ἀνθρώπου ἐκ πολλῶν αἰτιῶν (ἀρρώστια, ὄδυρμος ἐκ τοῦ θανάτου προσφιλοῦς τοῦ ἀνθρώπου κ.ἄ.). Αὐτὸς δὲ ὁ ὀξύς ἤχος μεταπίπτει συνεχῶς σὲ ἄλλες παραλλαγὰς μὲ ἰδιαίτερη, θὰ ἔλεγα, προτίμηση στὰ φωνήεντα α (μακρὸν) ἢ ο ἢ συνυπάρχει. Ἐὰν προσέξουμε τώρα τὸ λόγος ποὺ ἡ λέξη *ία-τρος* ἢ ἴων. *ἰητρος* σημαίνει τὸν θεραπεύοντα τοὺς πόνοους ἄνθρωπος. «*Τρωτός*» ἐλέγετο ὁ ὑποκείμενος ἢ ἐκτεθειμένος εἰς «*τρώσιν*» [«*τρωτός* *χρῶς* ὀξεί *χαλκῶ*»: Ἰλ. Φ 568].

Ἐχὼ ἤδη ἀναπτύξει τὶς σημασίες τῶν συμφώνων T καὶ P ὅπως καὶ τοῦ φωνῆεντος O καὶ ἀκόμη τοῦ συμφώνου Σ («*Δαυλός*», τ. 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80-81, 82, 83). Μὲ τὶς κωδικὲς σημασίες τοῦ «T» ὡς «*τύπτω*», δηλ. κτυπῶ, πλήττω καὶ τοῦ «P» ὡς «*Προ*» (*ῥοή*) καὶ τοῦ «O» (*ὀπή*), ποὺ ὅλα μαζί προκαλοῦν τὶς συ-

* Ἡ «ἀποκρυπτογράφηση» τῶν φωνηέντων A, O, E εἶχε δημοσιευθῆ στο προηγούμενο 83ο τεῦχος τοῦ «*Δαυλοῦ*».

σπάσεις, ἢ παλινδρόμους κινήσεις («Σ»), ἢ ἔννοια τοῦ ἀνθρώπου πού χτυπᾶ τὰ προκαλοῦντα τὸν πόνο φαινόμενα καὶ κατ' ἐξοχὴν τὴν αἱμορραγία (Ρ) ἐκ τοῦ τραύματος (Ο) ἀποδίδεται διὰ τοῦ ὀνόματος *ι,α,-τ,ρ,ό,ς*. Θὰ συμπληρώσω, λέγοντας ὅτι οἱ οἰμωγῆς τοῦ πάσχοντος ἀνθρώπου ἀποτελοῦσαν καὶ τὴν πρόσκληση τοῦ *ια-τροῦ* στὸν τόπο ἢ *χῶρο* ὅπου «ἔκειτο» αὐτός.

Ἄς ἐπιστρέψουμε γιὰ λίγο στὰ πανάρχαια χρόνια τῶν ἐλλόπων θηρευτῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου. Τὴ λέξι *ιός* (ι μακρόν), πληθ. *ιοί* (*ιά*), συναντοῦμε στὸν Ὅμηρο: «*ιά πτερόεντα*» [βέλη φτερωτά: Ἴλ Υ.68], «*ιόν ἔηκε*» [ἐξαπέλυσε βέλος: Ἴλ. Α48], «*ἠ ἰῶ ἢ ἔγγει ὄξυόεντι*» [ἢ ἀπὸ βέλος ἢ ἀπὸ κοντάρι μυτερό: Ἴλ Θ 514] μὲ τὴ σημασία τοῦ «βέλος». Εἶναι φανερό ὅτι δύο αἰτίες μᾶς ὀδηγοῦν στὸ σχηματισμὸ τοῦ ὀνόματος «*ιός*»: πρῶτον ὁ τρόπος ἐκτοξευσεῶς του (χορδὴ τόξου, ἢ καὶ «*νευρά*» λεγομένη), ὅποτε ὁ ἦχος αὐτῆς καὶ τὸ ἐκτοξευόμενο βέλος ὑπ' αὐτῆς (Ἴλ. Δ 122) μᾶς ἐδίδαν ἕνα συριγμὸ ὡς τοῦ ὄφους, κάτι ἀκουστικῶς ὁμοιάζον πρὸς «σ-ιί!» ἢ «χ-ιί!» ἢ ἡ λέξι ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐκτοξεύσεως τῶν «*ιῶν*» (βελῶν), τὰ ὁποῖα γίνονται καὶ ἡ αἰτία, πολλές φορές, τῆς κραυγῆς πόνου («Ι»). Ἡ προσθήκη ἐν συνεχείᾳ τῆς σημασίας «δηλητήριον» εἶναι φανερό ὅτι ὀφείλετο στὴν ἐμβάπτιση τῶν αἰχμῶν τῶν βελῶν σὲ δηλητήριον, ὥστε τὸ ἀποτέλεσμα νὰ εἶναι ὁ θάνατος.

Ἐκ τῆς δευτέρας αὐτῆς σημασίας δηλαδὴ, τοῦ «βέλου», ὁ ἀρχικὸς ὄξυς ἦχος «Ι» ἢ *ιῆ* ἢ *ιά* καὶ ἡ ἐκτόξευση μέχρι τοῦ στόχου του μᾶς ἔδωσαν ἀργότερα τὸ ῥῆμα «*ιάπτω*» μὲ τὴ σημασία τόσο τοῦ διαφθείρω καὶ βλάπτω ὅσο καὶ τοῦ ἐξακοventίζω. Καὶ στὴ λέξι αὐτὴ ἐπίσης ἡ ἀποκωδικοποίηση τῶν συμφώνων «Π» (*πνοή, πετῶ, πλῆγμα*) καὶ «Τ» (*τύπτω* κ.λ.π.) ὅπως καὶ τοῦ Ο+Ο=Ω ἐρμηνεύει ἀπόλυτα τὸ νοηματικὸ περιεχόμενό της (βλ. οἰκεία τεύχη «*Δαυλοῦ*»). Θὰ ἀναφερθῶ στὸ ὄνομα «*Ἰαπετός*», πού τὸ λεξικὸ δὲν περιλαμβάνει καὶ θὰ ἐρμηνεύσω καὶ τὴν λέξι «*Ἰάπυξ*», γιὰ τὴν ὁποία μᾶς λέγει ὅτι εἶναι ὁ ΒΔ ἢ μᾶλλον ΔΒΔ ἄνεμος, καλούμενος καὶ ἀργέστης καὶ ἀκόμη ὅτι λαὸς τῆς νοτίου Ἰταλίας (Ἡρόδοτος Ζ 170), Κρητικῆς καταγωγῆς, ὠνομάσθησαν «*Ἰάπυγες Μεσσάπιοι*». Ἄς τὰ δοῦμε ὅμως μὲ κάποια σειρά.

Κατὰ τὴν «*Θεογονία*» ὁ Ἰαπετός εἶναι ὁ πατέρας τοῦ Ἄτλαντος, τὸν ὁποῖο ἀποκαλεῖ «*κρατερόφρονα*» (ἰσχυρὸν τὸ φρόνημα ἔχοντα, δηλ. διανόημα), τοῦ Μενoitίου, πού ἀποκαλεῖ «*ὑπερκύδαντα*» (ὑπερ-ἔνδοξον), τοῦ Προμηθέως, τὸν ὁποῖον ἀποκαλεῖ «*ποικίλον αἰολόμητιν*» (διάστικτον, ἄστατον, πολύμορφον καὶ παμπόνηρον) καὶ τοῦ Ἐπιμηθέως, τὸν ὁποῖον ἀποκαλεῖ «*ἀμαρτίνοον*» (ἔχοντα σφαλερὸ μυαλό-λογικὴ-κρίση).

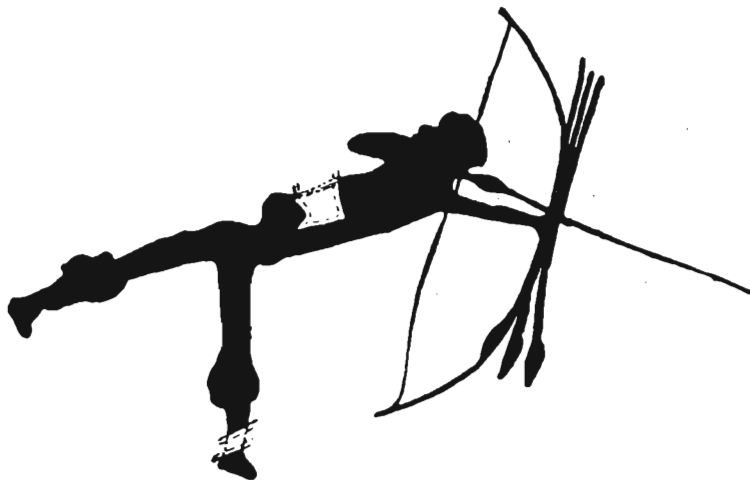
Ἡ λέξι (κύριο ὄνομα) Ἰα-πετός μᾶς κατευθύνει στὴν ἀποδοχὴ ὅτι αὐτὴ εἶναι σύνθετη ἀπὸ τὸ «*ιά*», ἐν προκειμένῳ βέλη, καὶ τὸ ῥῆμα «*πετῶ*» μὲ τὴν σημασία ἐδῶ τοῦ ἐκσφενδονίζω [*ιά πτερόεντα*]. Θὰ μπορούσαμε νὰ τὸ ἐρμηνεύσουμε ἐλεύθερα σὰν «*τοξοβόλος*». Αὐτὸς ὁ Ἰαπετός βασιλεῦσε στὴν τεράστια περιοχὴ τοῦ Πόντου πού ἀποκαλεῖτο Τάρταρος (ἴδε «*Δαυλός*», τεύχος 77/1988) καὶ μάλιστα «*πρόπαρ Ἑσπερίδων*» (στίχ. 517, 518 καὶ 746 «*Θεογονίας*»). Αὐτὸν τὸν Ἰαπετὸν διεδέχθη ὁ πρωτότοκος υἱὸς του Ἄτλας.

Κατὰ τὸν Ἡρόδοτο (Ζ 170) ὁ Μίνως, πού βασιλεῦσε στὴν Κρήτη κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Θησεῦς καὶ τοῦ Δαιδάλου, πέθανε μὲ βίαιον θάνατον κατὰ τὴν ἐκστρατεία του ἐναντίον τῆς Σικανίας (Σικελίας), κατὰ τὴν ἀναζήτησιν τοῦ Δαιδάλου.

Οί Κρήτες ἀργότερα ἀπεφάσισαν νὰ τιμωρήσουν τὸν βασιλέα τῆς Καμικοῦ γι' αὐτὴν τὴ δολοφονία, ὅπως πίστευαν, τοῦ Μίνωος-Ταύρου, δηλαδὴ τοῦ πρώτου μεταξὺ τῶν βασιλέων τῶν πόλεων τῆς Κρήτης, καὶ ἐπλευσαν μὲ μεγάλο στόλο στὴν Καμικὸ τῆς Σικελίας καὶ τὴν ἐπολιόρκουν. Μετὰ ἀπὸ πέντε ἔτη, ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν κυριεύσουν, τὴν ἄφησαν καὶ ἔφυγαν. Ἐπιστρέφοντας (ἐδῶ θὰ σταθῶ ἐπ' ὀλίγον) ἀπ' τὴν Καμικὸ, μᾶς λέει ὁ Ἡρόδοτος, πού, στὴν ἐποχὴ τοῦ σ' αὐτὴν κατοικοῦσαν οἱ Ἀκραγαντῖνοι (ἄρα πρέπει νὰ δεχθοῦμε ὅτι ἡ Καμικὸς εἶναι ὁ Ἀκράγας) στὸ νότιο μέρος τῆς Σικελίας, συνέβη «*χειμῶνα μέγαν ἐκβαλεῖν εἰς τὴν γῆν*». Ἐπειδὴ τὸ θέμα αὐτὸ συνδέεται μὲ μιὰ σημαντικώτατη γιὰ τὸν πλανήτη μας περίοδο, ὁ ἀναγνώστης ἄς ἀνατρέξει στὰ τεύχη 60 καὶ 63/1986 τοῦ «*Δαυλοῦ*».

Ἐξετάζω ὁμως συνοπτικὰ τὴν λέξη Ἰάπυξ, μὲ τὴν ὁποία ὀνομάστηκε ὁ σφοδρὸς ΔΒΔ ἄνεμος. Ἡ λέξη εἶναι καὶ αὐτὴ σύνθετη ἐκ τοῦ ἑτερογενοῦς πληθυντικοῦ τῶν ἰός ἤ τὰ ἰά) καὶ τῆς λέξεως πυγός. Τὸ Ὀμηρικὸ τόξο ἀποτελεῖτο ἐκ δύο τμημάτων ἐξεσμένων κεράτων συναρμολογημένων κατὰ τὸ μέσον διὰ τοῦ πυγοῦ. Ἦταν δὲ ὁ πυγὸς τὸ κεντρικὸ σημεῖο, ὅπου ἐνώνοντο τὰ δύο κέρατα, δηλ. ἡ λαβὴ τοῦ τόξου. Οἱ λέξεις ἐπομένως Ἰάπυξ, Ἰάπυγες καὶ Ἰαπυγία εἶναι ταυτόσημες μὲ τὸ ὄνομα «*Ἰαπετός*», τοῦ ὁποίου πράγματι τὸ ἐκτεταμένον βασίλειο στὸν «*Τάρταρον-Πόντον*» εὐρίσκετο στὴ Δύση μέχρι τοῦ Βορρᾶ σὲ σχέση πάντοτε πρὸς τὴ Μεσόγειο. Εἶναι δὲ φανερὸ ὅτι αὐτὴ ἡ τεράστια θάλασσα, πού κατέστρεψε ὀλοσχερῶς τὴν Κρήτη, σὲ σημεῖο πού κανεὶς ἐκ τῶν διασωθέντων δὲν ἔβλεπε τρόπο νὰ ἐπιστρέψῃ σ' αὐτὴν, μᾶς ἐπιτρέπει τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ ἀναφερόμενο συμβᾶν εἶναι «*κάτι ἄλλο*» καὶ ὄχι μιὰ ἀπλή θαλασσοταραχὴ, καὶ ἀκόμη ὅτι προεκλήθη ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Ἰαπετοῦ, ἀπ' ὅπου καὶ οἱ σφοδροὶ δυτικοὶ ἄνεμοι καὶ τὰ τεράστια κύματα πού κατέστρεψαν τὴν Κρήτη... Τὸ ἀδύνατον τοῦ πράγματος μὲ ὀδήγησε στὴν ἐρμηνεῖα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ παλιρροϊκῶν κυμάτων συνεπεία τῆς καταβυθίσεως τοῦ νησιωτικοῦ συμπλέγματος τῶν 3000 νησιῶν τῶν διάσπαρτων στὸν Τάρταρον Πόντον («*Δαυλός*», 60/1986): πρόκειται ἀσφαλῶς γιὰ τὴν ἱστορία τῆς Ἀτλαντίδος. Τὴν παρέκβαση αὐτὴ τὴν θεώρησα ἀναγκαία, διότι ἀποτελεῖ τὴν ἱστορικὴ θεμελίωση τῶν ἤχων «*ιά*», «*ἰὸ*» «*ἰή*» πού τίθενται ὡς ἡ βάση, ρίζα πολλῶν ἄλλων λέξεων μὲ πρώτη τὴ λέξη *ιατρός* (καὶ *ιατρική*), πού τόσο τεράστια συμβολὴ στὸν ἀνθρώπινο πολιτισμὸ εἶχε, ἔχει καὶ θὰ ἔχει. Ὅταν σὲ προσεχῆ τεύχη τοῦ «*Δαυλοῦ*» θὰ δοθοῦν οἱ ἀναλύσεις λέξεων ἐκ τοῦ λήμματος I, ἰθὰ καλυφθοῦν ὅλες οἱ ἀπορίες τῶν ἀναγνωστῶν.

Εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ «*προσωδία*» τοῦ «*I*» ὡς ἀρκτικοῦ φωνήματος ἐνὸς σημείου (λέξεως) μᾶς ἔδιδε ἀκόμη καὶ ἄλλα ἠχητικὰ ἐρεθίσματα, πού καλύπτοντο ἐν μέρει ἀπὸ τὸ γράμμα δίγαμμα (F) ἢ κάτι σὰν οὐρανικὸ «*Γ*» ἢ ἄλλοτε σὰν τὸ «*Z*», π.χ. *ἄΦιετός* = ἀετός, *ιατρός* = γιαντρός, *ἄγομαι* (πρβλ. *ἀγνός*), *μέγιον* (μέγας), *μέων*, *πέδιος* (τοῦ ποδός), *πεζός*, *Δεύς* (Ζεύς) κ.λ.π. Οἱ διαφορετικὲς προσωδίαι τοῦ «*I*» δὲν θὰ μᾶς ἀπασχολήσουν, διότι δὲν ἀλλάζουν τὴν βασικὴν σημασίαν τοῦ ἤχου, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐνδιαφέρει ἐδῶ. Σημαντικὴ ὁμως εἶναι ἡ περίπτωσις τῆς ρίζας *FID*— πού μετεσχηματίσθη σὲ *οἶδα* ἢ *εἶδω*. Παράγονται ἐπίσης οἱ λέξεις: *εἶδον* (Ἐπ. *ἔΦιδον*), *εἶδομαι*, *εἶδος*, *ἀΐδης*, *ἴστωρ* κ.λ.π.: Σανσκρ. *vid*, *ved-mi*, πρ. *vêda* (οἶδα), Λατ. *video*, Γοτθ. *vait*, Παλαιο-Σκανδ. *vita*, Ἀγγλ. Σαξ. *wit-am*, Γερμ. *viz-an* (wissem) κ.λ.π.

Πανάρχαιοι έλλοπεσ θηρευτές με τόξα, όπως εικονίζονται σε βραχογραφίες του Cueva de los Caballos (έπαρχία Castellón, Ισπανία). Το σχήμα και ή τροχιά των βελών (Ιοι ή Ιά) των τόξων έδιναν στον πρωτόγονο θηρευτή την «ιδέα» της ευθύτητας όπως και ό οξύς ήχος του έκτοξευομένου «Ιοϋ» έδινε την ακουστική αντίληψη του φθόγγου «Ιίίί». Οί δύο αυτές έννοιες της ευθύτητας και οξύτητας [όπως και δευτερογενείς έννοιες, όπως του δηλητηρίου («ιοϋ») με το όποιο δηλητηρίαζαν τις αιχμές των βελών ή της κραυγής-κλήσεως του πάσχοντος ή τραυματισμένου προς τον «Ιατρόν»] εισέρχονται μεταφορικώς ή κυριολεκτικώς στις πρωτογενείς έλληνικές λέξεις που έχουν ως άρκτικό, αλλά και ως ενδιάμεσο ή καταληκτικό, γράμμα τους τό Ι (ιατρός, ιατρική κλπ., ιά, ιαχή, ιοβόλος, ισοσ και πλείστες άλλες).

Οίδα = έχω ἴδει ἢ ἔχω παρατηρήσει, δηλ. γνωρίζω· γιὰ νὰ μπορῶ ὅμως νὰ γνωρίζω πρέπει νὰ κατευθύνω τὶς παρατηρήσεις μου δι' ὄλων τῶν ἱκανοτήτων μου σ' ἐκεῖνο πού ἐπιδιώκω νὰ τὸ γνωρίσω. Ἐκ τοῦ λόγου αὐτοῦ διὰ τοῦ ἠχητικοῦ ἐρεθίσματος «I» προκαλῶ καὶ τὴν κίνηση καὶ ὑποδεικνύω τὸ πρὸς ἐξέτασιν, ὑπὸ ἐμοῦ τοῦ ἴδιου, πρᾶγμα. Ἔτσι στὴ λέξη «*ἰθύνω*» μὲ τὴ σημασία τοῦ κατευθύνω, εὐθύνω τὸ δεύτερο γράμμα (θ), ὅπως θὰ δοῦμε, περικλείει καὶ τὴν ἔννοια τοῦ θεῶμαι (ῥ. *θεωρέω*), ὅπως τὸ *ἴκω* (ρίζα *Fiκ-*) μὲ τὴ σημασία τοῦ ἔρχομαι ἢ φθάνω μᾶς δηλώνει τὴν κίνηση (κ) κ.λ.π.

Ἡ ἀρχικὴ ἐπομένως κίνηση γιὰ τὴν ἐκτόξευση ἐνὸς βέλους καὶ τὰ διάφορα ἀποτελέσματα, θετικὰ καὶ ἀρνητικὰ, τὰ ἐξ αὐτῆς προελθόντα ἔδωσαν ἕναν εὐρύτερο νοηματικὸ χῶρο στὸ φωνῆεν «I». Τὸ πλεόν ὅμως ἰσχυρὸ τὸ ἐκφράζουν οἱ λέξεις *οἶδα* (*εἶδω*) καὶ *ἴδιος* (ὁ ἀνήκων στὸν ἑαυτό του, ὁ ἰδιαίτερος, ὁ χωριστός, ὁ διακεκριμένος). Ἔτσι ἡ δεικτικὴ σημασία τοῦ ἠχητικοῦ ἐρεθίσματος «I» μᾶς ἐπιτρέπει τὴν ἀποκωδικοποίηση τοῦ φωνήεντος «I» καὶ τὴν πρώτη προσέγγιση στὴν ἐρμηνεῖα τῶν λέξεων πού ἔχουν στὴ δομὴ τους τὸ γράμμα «I».

Υ (υ-ψιλόν)

Τὸ γράμμα ι (ἰῶτα), ὅπως ὅλοι γνωρίζουμε, δὲν εἶναι τὸ μόνο στὸ ἑλληνικὸ ἀλφάβητο πού σήμερα ἐκφέρεται μὲ τὴν ἴδια «προσωδία» τοῦ «I». Τὸ ὄνομα *υ-ψιλόν* ὀφείλεται στοὺς γραμματικούς. Τὴ λέξη «*ψιλός*» ἐρμήνευσα μιλῶντας γιὰ τὸ «E» («*Δαυλός*», τ. 83) καὶ ἔδωσα τὴ σημασία τοῦ ἀπογυμνωμένου ἢ ἐστερημένου ἀπὸ κάποιο «παράρτημά» του. Ἡ ἀρχικὴ του προφορὰ ἦταν ὅμοια μὲ τῆς διφθόγγου ου. Οἱ Βοιωτοὶ π.χ. τὴν τύχη ἔλεγαν *τούχη*, τὴν ἀσυλία *ἀσουλία* κ.λ.π. (Βοιωτ. ἐπιγραφ.). Ἐναλλαγὴς τοῦ Υ μὲ τὸ Ο ἔχουμε στοὺς Αἰολεῖς, π.χ. *ὄνυμα*-ὄνομα, *στόμα*-στόμα. Ἐπίσης ἀντὶ τοῦ Υ τὸ Α, π.χ. *σύρξ*-σάρξ, *κατύ*-κατὰ κ.λ.π. Σὲ ἄλλες περιπτώσεις ἀντικαθιστᾶ τὸ «I», ὅπως στὶς λέξεις *μόλυβδος*-μόλιβος, *δρῦς*-δρία, *σῦς*-σίαλος, *θιῶς*-θίασος κ.λ.π. Μία ἄλλη σημαντικὴ παρουσία τοῦ «Υ» ἀντὶ τοῦ ἀρσενικοῦ ἄρθρου «ὄ» βρίσκουμε σὲ ἐπιγραφὰς τῶν Σιλλυέων Παμφυλίας κ.λ.π. Καὶ τὶς μεταβολὲς αὐτὲς καὶ ἄλλες, πού σημειώνονται στὰ λεξικά, δὲν θὰ συνεχίσω νὰ ἀπαριθμῶ. Θὰ σταθῶ ὅμως στὴν ἰδιαιτερότητα τοῦ ἤχου «Υ», πού ὑποχρῶσε τοὺς γραμματικούς νὰ τὸ ὀνομάσουν «*ψιλόν*».

Ἄς δοῦμε ποιὲς λέξεις-κλειδιὰ συναντοῦμε στὸ λήμμα «Υ», οἱ ὁποῖες θὰ μᾶς βοηθήσουν στὴ συναγωγὴ συμπερασμάτων. Ἀρχίζω ἐξετάζοντας τὸ «Υ» στὴ φωνολογικὴ σειρὰ Υ,α,δ,ε,ς. Ἡ λέξη «*Υάδες*» στηρίζεται στὸ «*αῦω*» ἐκ τῆς ρίζας «Υ», ἀπὸ ὅπου καὶ οἱ λέξεις *ύ-ετός*, *ὔ-δαρ*, *ὔω* = πέμπτω βροχὴν, βρέχω. Στὸν Ὅμηρον συναντοῦμε τὴ λέξη, π.χ. (Ἰλ. Μ 25), «*ὔε δ' ἄρα Ζεὺς συνεχῆς, ὄφρα κε θᾶσσον ἀλίπλοα τείχεα θεῖη*» [ἔβρεχε ὁ Ζεὺς συνεχῶς, ὥστε τὰ τεῖχη τὸ γρηγορώτερο νὰ τὰ σκεπᾶσιν ἢ θάλασσα] ἢ «*Ζεὺς ὕοι τρίτῳ ἤματι*» [Ἡσίοδος, Ἔργ. Ἡμέρ. στίχ. 488: ὁ Ζεὺς εἶθε νὰ βρέξῃ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας]. Ἄς ἐπιστρέψουμε στὴ λέξη «*Υάδες*». Τὸ ὄνομα αὐτὸ εἶχε δοθῆ σὲ «*συστροφῆ*» ἐπτά ἀστέρων στὴν κεφαλὴ τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Ταύρου. Τὸ γενικὸ τους ὄνομα «*υάδες*» εἶχε σχέση μὲ τὴν πτώση τῶν βροχῶν (*ὔειν*), διότι κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς ἀνατολῆς αὐτῶν (φθινόπωρο) ἀρχίζουν οἱ βροχές. Εἶναι δὲ γνωστὸ, ὅτι οἱ βροχῆς γेमίζουν ὄλες τὶς κοιλότητες τοῦ ἐδάφους καὶ σ' αὐτὲς βρίσκουν τὴν χαρὰ νὰ κυλίσουν οἱ χοῖροι (γουρούνια). Δὲν εἶναι δὲ ἄσχετη ἡ ὀνομασία «*σῦς*» (χοῖρος), πού κυλιέται μέσα

σ' αὐτὲς τὶς λακκοῦβες (ὕπνευθμιζώ τὴν κωδικὴ σημασίᾳ τοῦ Σ ὡς κίνηση παλινδρομικῆ). Ἐὰν δεχθοῦμε μάλιστα ὅτι τὸ «ῶ» ἢ «ὠ» δήλωνε ἓνα ἤχο πού προκαλεῖται διὰ τῆς ῥινόσ, ὅταν κανεὶς ὀσφραίνεται κάτι, αὐτὸς ὁ ἤχος τοῦ «ου» ἢ «υ» προκαλεῖται κυρίως ἀπ' τοὺς χοίρους κατὰ τὴν ἀναζήτηση τροφῆς. Εἶναι ὁμως πολὺ πιθανό, καὶ ὁ ἤχος τῆς βροχῆς καὶ μάλιστα τῶν φθινοπωρινῶν καταγίδων νὰ ἔδωσε σχετικὲς προσωδίες στὸ γράμμα «Υ». Τὸ ὑγρὸ ἐπομένως στοιχεῖο θέλοντας νὰ ἐκφράσῃ ὁ ἄνθρωπος ὡς «φώνημα» καὶ νὰ ἀποτυπώσῃ ὡς σύμβολο ὁδηγήθηκε στὴν προσωδία «Υ» καὶ τὴν γραφὴ «Υ». Κατὰ τὴν ἀνάλυση τῶν λέξεων τοῦ λήμματος «Υ» θὰ μοῦ δοθῆ ἢ εὐκαιρία νὰ ἀναπτύξω τὴ σχέση τοῦ «Υ» κατὰ τὴν δομὴ τῶν λέξεων, ὅπως *ῥαλος, ὕβρις, ὑγεία, ὑγρόν, ὕδωρ* κ.λ.π.

Η (ἦτα)

Θὰ κλείσω τὴν ἀνάπτυξη τῶν βασικῶν σημασιῶν τῶν φωνηέντων μὲ τὸ γράμμα «Η», γιὰ τὸ ὁποῖο ἔγραψα (κατὰ τὴν ἀνάλυση τῶν σημασιῶν τοῦ «Ε») ὅτι παρελήφθη ἐκ τοῦ Ἰωνικοῦ ἀλφαβήτου πρὸς δήλωσιν τοῦ «δασέος πνεύματος», καὶ ἐξήγησα τὴν σημασίᾳ αὐτοῦ (ῖδε Ε, «Δαυλός», τ. 83). Ὅταν, λέγουν οἱ γραμματικοί, τὸ «Η» παρελήφθη πρὸς παράστασιν τοῦ Ε (μακροῦ), ἐτιμήθη συγχρόνως εἰς δύο ὥστε τὸ μὲν ἰ— παρίστα τὸ δασὺ πνεῦμα τὸ δὲ ἰ— ἰ ἐδήλου τὸ ψιλόν. Ἐξ αὐτοῦ τοῦ διαχωρισμοῦ προέκυψαν τὰ γνωστὰ σημεῖα τῶν πνευμάτων (´,´) δασείας καὶ ψιλῆς.

Στὸν Πλατωνικὸν διάλογο «*Κρατύλος*» (426 c) μᾶς δίδεται ἡ πληροφορία: «*οὐ γὰρ ἦτα (Η) ἐχρῶμεθα ἀλλὰ ΕΙ τὸ παλαιόν*» [στὸ παλαιὸ ἀλφάβητο δὲν ὑπῆρχε τὸ Η, ἀλλὰ ἀντ' αὐτοῦ ἐχρησιμοποιούσαμε τὸ ΕΙ]. Ἐπειδὴ ὁμως τὸ ἐνδιαφέρον μας εἶναι ἡ ἀνεύρεση τῶν σημασιῶν τῶν γραμμάτων μὲ ἀξιόπιστο τρόπο, προκειμένου γιὰ τὰ φωνήεντα Ο,Ω,Ι,Υ,Η, τὰ ὁποῖα παρ' ὄλην τὴν κοινὴ ἐκφορὰ τοὺς ὑποκρύπτουν διαφορετικὲς σημασίες πού ἀνεγνώριζαν κατὰ τὴν πολιὰν ἀρχαιότητα ἐκ τῆς προσωδίας των, κατέφυγα ὄχι τόσο στὴν ἀνάπλαση τῆς προσωδίας μὲ τὴν ἀδύναμη βοήθεια τῶν πνευμάτων καὶ τόνων τῆς νεώτερης μικρογράμματης γραφῆς, ἀλλὰ στὸν τρόπο εἰσόδου αὐτῶν στὶς λέξεις τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας καὶ μάλιστα ὡς ἀρκτικῶν. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἡ σημασία τῶν λέξεων, πού περιέχουν τὰ Υ,Η,Ω, ἔχει τὴν πρώτη θέση στὴν ἐξακρίβωση τοῦ λόγου τῆς δημιουργίας τῶν συμβόλων αὐτῶν στὴ γραφῆ (Υ,Η,Ω), ὅπως ἔφθασαν αὐτὰ σὲ μᾶς. Τὴ διευκρίνηση αὐτὴ ἴσως θὰ ἔπρεπε νὰ τὴν εἶχα προτάξω στὸ γράμμα «Υ» ἀλλὰ εἶναι περισσότερο ἀντιληπτὸ αὐτὸ τώρα μετὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ «Υ» καὶ τὴν εἰσοδό μας στὸν χῶρο τοῦ «Η».

Θὰ προχωρήσω στὴν ἔρευνα τῶν «λέξεων-κλειδιῶν», γιὰ νὰ διαπιστώσουμε τὴν ἀνάγκη τῆς δημιουργίας τοῦ συμβόλου «Η» γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση ἐνὸς ξεχωριστοῦ κύκλου σημασιῶν ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ φωνήεντος ἰῶτα (προσωδίας «Ι»). Ἄς «*ἐπισκεφθῶμεν*» λοιπὸν τὶς κυριώτερες λέξεις ἐκ τοῦ λήμματος «Η» καὶ στὸ τέλος τῆς ἀπλῆς παρουσιάσεως αὐτῶν ἄς μιλήσωμε γιὰ τὸν λόγον τῆς εἰσόδου σ' αὐτὲς τοῦ συμβόλου «Η», ἐνέχοντος, ὅπως θὰ διαπιστώσουμε, ξεχωριστῆς σημασίας, ἢ ὁποῖα καὶ δὲν ἀναφέρεται στὶς καταχωρισμένους σημασίες στὸ λεξικό. Ἡ ἐξέταση ἀκολουθεῖ τὴ σειρά τοῦ λήμματος:

ἦβη: ἀκμαία ἡλικία, νεότης, π.χ. «... *νηνὴ ἀνδρὶ εἰοικῶς πρῶτον ὑπηνήτη, τοῦ-*

περ χαριεστάτη ἦβη» [... νέον ἄνδρα ποῦ μόλις ἔχει βγάλει γένεια καὶ ποῦ ἡ νιότη του εἶναι γεμάτη χάρη: 'Οδ. Κ 278].

ἡγεμών: ὁ ὀδηγός, ὁ δεικνύων τὴν ὁδόν, π.χ. *«μη τί τοι ἡγεμόνος γε ποθὴ παρὰ νηὶ μελέσθω»* [μὴ συλλογιέσαι τόσο πῶς σοῦ λείπει ὁ ὀδηγός γιὰ τὸ καράβι: 'Οδ. Κ 505].

ἡδύς: γλυκός, εὐάρεστος.

ἡέριος: πρωϊνός, π.χ. *«ἡερίη δ' ἀνέβη μέγαν οὐρανόν Οὐλυμπόν τε»* [καὶ ἡ πρωῖα ἀνέβηκε στὸν μεγάλον Οὐρανὸ καὶ στὸν Ὀλυμπο ἐπίσης: 'Ιλ. Α 497]. 'Ἡερο-ειδῆς σημαίνει ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ ξημερώματος, δηλαδὴ τὸ μόλις ἀργυρόχρουν καὶ ὄχι τὸ σκοτεινὸ. Στὴν 'Οδύσσεια ὁ Τηλέμαχος, ὁ υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως, προσευχόμενος στὴν Ἀθηνᾶ, τῆς λέγει ὅτι τὸν συμβούλευσε νὰ ταξιδέψῃ γιὰ νὰ μάθῃ περὶ τοῦ πατρὸς του εἰς τὸν *«ἡεροιειδέα Πόντον»* ('Οδ. Β. 263). Στὴ *Θεογονία* ὁ Τάρταρος (πόντος) ἀποκαλεῖται *«ἡερόεις»*. Στὸν πόλεμο ἐναντίον τῶν Τιτάνων ἡ *Θεογονία* μᾶς λέγει (στίχ. 681, 82) ὅτι: τὸ βαρὺ καὶ ὑπόκωφο τράνταγμα ἐφθανε ἕως τοῦ Ταρτάρου τοῦ Ὀμιχλῶδους τὶς παρυφῆς τὶς ἀπόκρημνες καὶ ἡ βοή ἦταν ἀπερίγραπτη. *«Ζόφος»* ἐν συνεχείᾳ ἦταν ἡ πρὸς δυσμᾶς περιοχὴ: *«ἦδη γὰρ φάος οἴχεθ' ὑπὸ ζόφου»* ['Οδ. Γ 335: διότι ἦδη τὸ φῶς τῆς ἡμέρας προχώρησε πρὸς τὴ δύση], λέγει ὁ Ὀμηρος. Καὶ γιὰ τὰ Γάδειρα λέγει ὁ Πίνδαρος (Ν. 4. 112) ὅτι εὐρίσκοντο *«πρὸς ζόφου»*, πρὸς δυσμᾶς (ἴδε «Δαυλόν», τεῦχος 77/1988). Σὲ Γάδειρα εἶναι πολὺ πιθανὸν νὰ μετονομάσθηκε ἡ πόλις Ταρτησός. Στὰ *«Ἀργοναυτικά»* μαθαίνουμε ὅτι πράγματι ἐκ τοῦ κόλπου τῆς Ταρτησοῦ ἡ Ἀργὼ εἰσῆλθε στὸ στόμιον τῆς Μεσογείου· καὶ μάλιστα μᾶς δίδουν τὴν πληροφορία ὅτι οἱ Ἀργοναῦτες ὠνόμασαν τὴν εἴσοδο Στῆλες τοῦ Ἡρακλέους: *«κῦμα διαπρήσσοντες ἀνά στόμα Ταρτησοῖο ἰκόμεθα στῆλῃσι δ' ἐκέλσαμεν Ἡρακλῆος»* (στίχ. 1247-1250).

Ἡ ἱστορικὴ αὐτὴ παρέκβαση ἔχει σκοπὸ, ἐπ' εὐκαιρία τῆς ἀναλύσεως τοῦ *«ἡέριος»*, νὰ συμπληρώσῃ τὰ λεχθέντα γιὰ τὸν Τάρταρο, τὴν θάλασσα στὴν ὁποία σημειώθηκε ἡ μεγάλη γῆϊνη καταστροφή, στὴν εἴσοδο τοῦ ὁποίου ἦταν καὶ ἡ πόλις «Ταρτησός», ἡ μετέπειτα τῆς καταστροφῆς, ἴσως, πόλις τῶν Γαδεῖρων («Δαυλός», τεῦχος 61/1988).

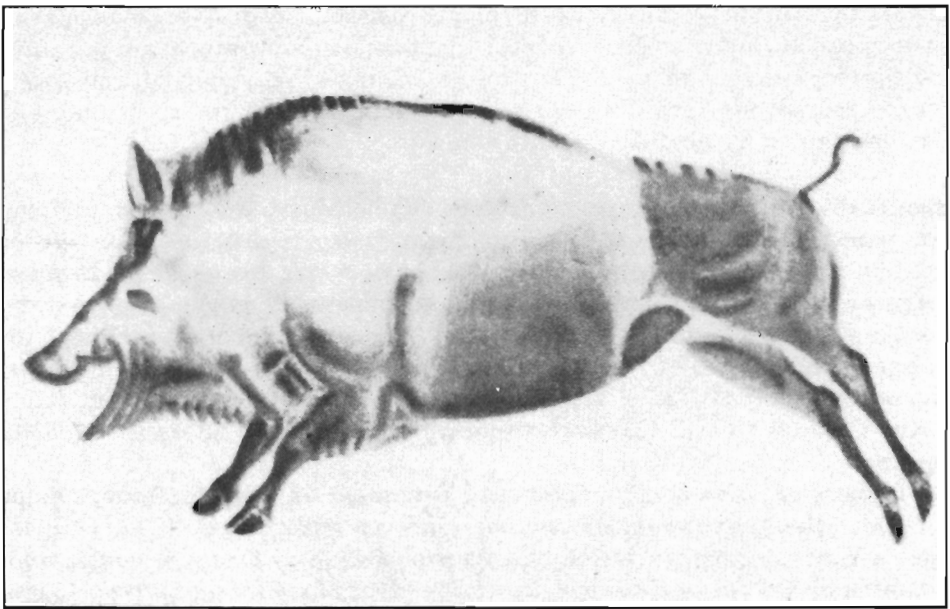
ἦθος: (ἔθος) συνήθεια, ἔθιμο, οἱ τρόποι καὶ οἱ συνήθειες τῶν ἀνθρώπων, ἡ διάθεση αὐτῶν, ὁ χαρακτήρας. Στὸν Ἡσίοδο (*Ἔργ. Ἡμέρ.*, στίχ. 67 καὶ 78) συναντοῦμε τὴ λέξη: *«ἐν δὲ θέμεν κύνεόν τε νόον καὶ ἐπίκλοπον ἦθος»* [ἡ ἐμφυτεύση. (ὁ Ἐρμῆς) σ' αὐτὴν ἀδιάντροπη σκέψη καὶ ἀπατηλὸ χαρακτήρα]: *«ἐν στήθεσσι ψεύδεα θ' αἰμυλίους τε λόγους καὶ ἐπίκλοπον ἦθος»* [στὸ στήθος αὐτῆς ψεύδη γλυκομίλητα καὶ ἀπατηλὸ χαρακτήρα]. Τὰ ἀποσπάσματα αὐτὰ ἀναφέρονται στὸν μῦθο τῆς Πανδώρας.

ἡλεκτρον: ἡ λαμπρότης, π.χ. *«χρυσοῦ ἡλέκτρον»* [λαμπεροῦ χρυσοῦ: 'Οδ. Ο 460]: *ἡλέκτωρ* ἐλέγετο ὅτι ἦταν καὶ ὁ ἥλιος: *«ὡς ἡλέκτωρ»* ('Οδ. Σ 296). *Ἡλέκτρα* ἐλέγετο ἡ μητέρα τῆς Ἴριδος (*Θεογ.* 266).

ἡμέρα (ἡμαρ): *«νύκτες τε καὶ ἡμέραι ἐκ Διὸς εἰσὶν»* ('Οδ. Ξ 93).

ἡνεμόεις: ἀνεμώδης: *«δι' ἄκριας ἡνεμοέσσης»* ('Οδ. Ι 400).

ἡπαρ: ἔδρα παθῶν, θυμοῦ, φόβου = καρδιά: *«οὐτᾶν τινα καθ' ἡπαρ»* ('Ιλ. Υ 469).

« Ύς » (άγριογούρουνο), βασικό θήραμα του έλλοπος θηρευτού (βραχογραφία από το σπήλαιο της Άλταμίρας). Στην Έλληνική Μυθολογία αναφέρεται συχνά: Καλυδώνιος κάπρος, Κρομμυωνία Ύς κλπ. Το άρκτικό γράμμα της λέξης (Υ), όπως δείχνει από το σχήμα του, έσήμαινε το «κοΐλον», όπου καταλήγουν και στασιμοποιούνται τα ύγρά. Όθεν πανάρχαιες έλληνικές λέξεις με άρκτικό ή και ένδιάμεσο γράμμα το Υ-φιλόν ένέχουν την έννοια της υγρότητας και κοιλότητας (κυρολεκτικώς ή μεταφορικώς): Ύγρον, Ύδωρ, Ύδρία, κΥλιξ, κΥπελον, Ύλίκη, ιλΥς, ρΥτόν, χΥτρα και πλείστες άλλες. Ύς προφανώς: το ζώο που συχνάζει στις ύγρες κοιλότητες, τις λακκοΰβες που περιέχουν ίλύν.

ήπιος: πρᾶος, ήμερος, μαλακός. Ή παραγωγή άβέβαιη. Πιθανώς εκ του άπιος ή του ά-πινης εκ τής λέξεως «πίνης» = ρύπος. Ά-πινυτός έλέγετο ό σάφρων, συνετός, φρόνιμος, νοήμων (έδωτ ό Α θαυμαστικόν).

ήλιος (άλιος): «δρα φάος ήέλιοιο» (Ίλ. Σ 61). Ο ήλιος παρέσχε τον άρχαιότατο τρόπο προσδιορισμού των σημείων του όρίζοντος. Στόν Όμηρο συναντούμε τον προσδιορισμό αυτό: «εϊτ΄ επί δεξι΄ ίωσι πρόσ ήω τ΄ ήέλιον τε εϊτ΄ έπ΄ άριστερά τοί γε ποτι ζόφον ήερόεντα» [είτε πρόσ τα δεξιά πετοΰν πρόσ την άνατολή και τον ήλιο είτε πρόσ τ΄ άριστερά πρόσ την δύση την όμιχλώδη: Ίλ. Μ 239]. Άλλά και στην ραψωδία Ν, στίχ. 240, προστίθεται κάτι τό σημαντικό: Λέγει: «ήμέν όσοι ναίουσι πρόσ Ήω τ΄ Ήέλιον τε ήδ΄ όσοι μετόπισθε (στο πίσω μέρος) ποτι ζόφον ήερόεντα» «εύρέα νῶτα θαλάσσης» άποκαλει τα «μετόπισθεν» ή Θεογονία (στίχ. 790). Οί άνθρωποι άποκαλοΰν νῶτα αυτό που δέν βλέπουν. Ή θάλασσα μόνο σαν ύδρόσφαιρα έχει νῶτα (ιδε «Δαυλός», 41/1985). Ο Όμηρος θεωρεϊ τον ήλιο υϊόν του Ύπερίονος. Άργότερα ταυτίζεται αυτός με τον Άπόλλωνα. Ή τεράστια σημασία του ως θεοϋ ζωογόνου έμφανίζεται σ΄ όλα τα έ-

πίεδα τῆς ζωῆς μέχρι τοῦ πνευματοφόρου ἀνθρώπου. Ἔτσι ἡ «εὐφυΐα», ἡ καλὴ φυσικὴ σωματικὴ ἀνάπτυξη, ἐπιβοηθεῖ τὴν πνευματικὴ ἀνάπτυξη, καὶ δι' αὐτῆς ὁ ἄνθρωπος κατανοεῖ τὸ περιβάλλον του, συλλαμβάνει τὴ λογικὴ καὶ τὴν ἐκφράζει διὰ τοῦ λόγου. Αὐτὴ ἡ πορεία πρὸς τὰς χάριτας, πρὸς τὸν πολιτισμό, ἔχει σὰν ἀρχὴ τὸ φῶς καὶ τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου.

ἥρωας: Στὸν Ὅμηρο *ἥρωας* εἶναι τιμητικὸ ἐπίθετο διδόμενον ὄχι μόνο στοὺς ἀρχηγούς πολεμιστὲς ἀλλὰ στοὺς πολεμιστὲς γενικῶς· π.χ. «Ὡ φίλοι ἥρωες Δαναοί, θεράποντες Ἄρηος» (Ἰλ. Β 110)· καὶ «Ἀλλὰ σὺ γ' εἰς ἀγορὴν καλέσας ἥρωας Ἀχαιοῦς» (Ἰλ. Γ 34). Τὸ τιμητικὸ ὅμως αὐτὸ ἐπίθετο δὲν ἀποδίδεται μόνο στοὺς πολεμιστὲς ἀλλὰ καὶ σ' ἄλλους ἀνθρώπους, πού καμμία σχέση δὲν εἶχαν μὲ τὸν πόλεμο ἢ τὴ διοίκησι· π.χ. «Ὡς ἀρ' ἔφη, κῆρυξ δὲ φέρων ἐν χερσίν ἔθηκεν ἥρω Δημοδόκῳ» (Ὀδ. Θ 483). Ὅπως διαπιστώνουμε, *ἥρωας* εἶναι καὶ ὁ ἀοιδὸς Δημόδοκος. Ἐπίσης (Ὀδ. Σ 423) καὶ ὁ κῆρυξ Μούλιος ἀποκαλεῖται ἥρωας: «Μούλιος ἥρωας».

Τί ὅμως σήμαινε ἡ λέξι *ἥρωας* κατὰ τὴν πολιὰ ἀρχαιότητα; Στὸν Ὅμηρο (Ἰλ. Μ 23) οἱ ἥρωες ἀποκαλοῦνται καὶ «ἡμιθέων γένος ἀνδρῶν». Ὁ Ἡσίοδος ὅμως (Ἔργ. Ἡμ., στίχ. 158-160) μᾶς ἀποκαλύπτει ὅτι: «Ζεὺς Κρονίδης ποίησε δικαιοτέρον καὶ ἄρειον ἀνδρῶν ἡρώων θεῖον γένος οἱ καλέονται ἡμίθεοι» [ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου Ζεὺς (διὰ τοῦ μεγάλου ἔργου του) ἀνέπτυξε μιὰ νέα γενιὰ ἀνδρῶν, φωτεινῶν κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ σκληρῶν κατὰ τὴν δικαιοσύνη, ὅμοια πρὸς αὐτὴ τῶν θεῶν βασιλέων, οἱ ὅποιοι καὶ γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἀπεκλήθησαν ἡμίθεοι]. Στὴ *Θεογονία* τὸ ἐπίθετο «ἥρωας» δὲν ἀναφέρεται πούθενά. Γιὰ τὸν Ἡρακλῆ μᾶς λέει ὅτι μετὰ τοὺς «στονόνοντας ἀέθλους» [βαρῦμοχθους ἄθλους] τοῦ ἐδόθη ὡς σύζυγος ἡ Ἥβη (ἡ νεότης) καὶ ἐπίσης τοῦ ἐπετρέπη νὰ ζήσει μετὰ τὸ πλεόν τῶν ἀθανάτων «ὄλβιος» (εὐτυχισμένος, εὐδαίμων, μακάριος) στὸν Ὀλυμπο. Ὁ Ἡσίοδος ὅμως σημειώνει ὅτι: τὸ βασιλικὸ σκῆπτρο ἦταν «γέρας» (βραβεῖο) τῶν «φυλάκων θνητῶν ἀνθρώπων», ἐκείνων πού ἔδιναν πλοῦτη στοὺς ἀνθρώπους. Τοὺς ἀποκαλοῦσαν δὲ «δαίμονας» καὶ «πλουτοδότας».

Μὲ αὐτὲς τὶς ἱστορικὲς καταγραφὰς περὶ τῶν θεῶν, δαιμόνων, βασιλέων, ἡμιθέων, ἡρώων σχηματίσαμε μιὰ εἰκόνα τῆς σημασίας τῆς λέξεως *ἥρωας*, παρ' ὅλον ὅτι αὐτὴ στοὺς χρόνους τοῦ Ὀμήρου ἔχει ἐκπέσει σὲ περιεχόμενο νοηματικόν.

Ἥφαιστος: θεὸς τοῦ πυρός. Ἡ *Θεογονία* (στίχ. 862-866) μᾶς δίδει περὶ αὐτοῦ τὴν ἐξῆς πληροφορία: «καὶ ἐτήκετο κασσίτερος ὡς τέχνη ὑπ' αἰγῶν ἐν εὐτρήτοις χοάνησι θαλφεῖς, ἡὲ σίδηρος, ὃ περ κρατερωτάτος ἔστιν, οὖρεος ἐν βήσσησι δαμαζόμενος πυρὶ κηλέφῃ τήκεται ἐν χθονὶ δίῃ ὑφ' Ἥφαιστος παλάμησιν». [καὶ ἔλυωνε ὁ κασσίτερος ὑπὸ τῶν ρωμαλέων τεχνιτῶν σὲ διάτρητες χοάνες θερμανθεῖς ἢ ἀκόμη ὁ σίδηρος πού εἶναι σκληρότερος ἀπ' ὅλα τὰ ἄλλα μέταλλα, μὲς' ἑστὰ παράγγια τῶν βουνῶν συλλαμβάνεται μὲ φωτιὰ ὑπερθερμὴ καὶ λυώνει ἐντὸς πυρίμαχου χῆματος δεινοῦ καὶ ἐντὸς λεκανῶν ἢ τῶν «παλαμῶν Ἥφαιστος»]. Εἶναι φανερό ὅτι ἐπρόκειτο περὶ πυρίμαχων λεκανῶν, τὶς ὁποῖες ἐπενόησε ὁ Ἥφαιστος γιὰ τὴ συγκέντρωση τοῦ ρέοντος σὲ διάπυρη κατάστασι σιδήρου ἢ ἄλλων μετάλλων («Δαυλός», τεύχ. 35/1984).

Ὁ Ὅμηρος μᾶς ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ Ἥφαιστος κατειργάζετο καὶ τὸν χαλκὸ μὲ εἴκοσι φουσερά, τὰ ὁποῖα ἐξέπεμπον «εὐπρηστον αὐτμήν» (Ἰλ. Σ 469). Εἶναι δὲ

αὐτὸς ποὺ παγίδευσε τὸν σίδηρο ἢ *σίδαρον-ἄρην*, ὅπως ἀποκαλεῖτο κατὰ τὸν Μεσαίωνα, ἀπὸ τὸν χαλκοπυρίτη ποὺ ἤρχετο ἐκ τῆς Κύπρου (*Ἐφροδίτης*) (*Ἰδ.* Θ 267 -366). Ἡ ρίζα τῆς λέξεως εἶναι *ΑΦ-* καὶ ἐξ αὐτῆς τὸ ῥῆμα *ἄπτω* = ἀνάβω πῦρ, *ἄφη* = τὸ ἀνάπτειν.

Ἡώς, *ἠοῦς*: ἡ πρωΐα. Ἰδ. *ἔως*, Δωρ. *ἰώς*, Αἰολ. *αῶως* (ρίζα *ΑΦ-*(δίγαμμα)] ἐκ τῆς ὁποίας παράγονται οἱ λέξεις *ἄ-ως* = ἠώς, *ἄβῶρ* = ἠὼς καὶ *ἄβῶ* = πρωΐ (*Ἰδ.* σύχ.), *αὔριον* κ.λ.π.

Ἐκ τῶν ἀναπτυχθεισῶν, συνοπτικῶς, σημασιῶν καὶ τῆς ἱστορίας τῶν λέξεων ὁ ἀναγνώστης θὰ διεπίστωσε ὅτι ἡ εἰσοδος τοῦ συμβόλου «*Η*» στὴ γραφὴ ἐξυπηρέτησε τὸν διαχωρισμὸ ἐκ τῶν συμβόλων *Α, Ι, Ε*, ἐκείνων τῶν προσώπων, καταστάσεων καὶ πραγμάτων ποὺ ὡς γενικὸ τους χαρακτηριστικὸ εἶχαν τὴν εὐγένεια τοῦ χαρακτήρος, τὸ φωτεινὸ πνεῦμα, τὴν λαμπρότητα τῆς μορφῆς, τὴν γενναϊότητα τῶν πράξεων, τὴν εὐργετικὴ παρουσία στὸ χῶρο τους, τὸν σεβασμὸ τῶν συνθητικῶν - καὶ τὰ ὁποῖα γενικώτερα ἐκδήλωναν στοιχεῖα ἱκανὰ νὰ προκαλοῦν τὰς χάριτας στοὺς λαοὺς (*Η*: δασὺ πνεῦμα). Μερικὲς ἐκ τῶν ἐννοιῶν αὐτῶν ἐμφανίζονται καὶ σὲ ζωτικὰ φυσικὰ φαινόμενα ἄκρως σπουδαῖα γιὰ τὸν ἀνθρώπινον βίον - καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο τὰ χαρακτήρισαν ἐπίσης διὰ τοῦ συμβόλου «*Η*».

Μετὰ τὴν ἀνάπτυξη τῶν φωνηέντων, συμπλήρωσα ἤδη τὶς δημοσιεύσεις γιὰ τὶς σημασίαι τῶν *Α, Β, Γ, Δ, Ε, Η, Ι, Λ, Μ, Ν, Ο, Ρ, Σ, Τ, Υ* ἧτοι δεκαπέντε ἐν ὄλῳ γραμμάτων τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου καὶ μερικῶν δεκάδων λέξεων ἐκ τῶν ἀντιστοιχῶν λημμάτων.

[Στὸ ἐπόμενο: Ἡ «ἀποκρυπτογράφηση» τῶν συμφῶνων Ζ, Θ, Κ, Ξ].

Μετὰ ἀπὸ δύο ἀκριβῶς χρόνια σταθερῶν τιμῶν τοῦ ὀ «*Δαυλὸς*» ἀναγκάζεται, λόγω τῆς ἐν τῷ μεταξὺ αὐξήσεως τοῦ κόστους ἐκδόσεώς του (τιμὲς χαρτιοῦ, ἐξωφύλλου, ταχυδρομικῶν, φωτοσυνθέσεως, πιεστηρίου κλπ., ὠρισμένες ἀπὸ τὶς ὁποῖες σημείωσαν ἄνοδο μέχρι καὶ 100%), νὰ αὐξήσῃ ἀπὸ τὸν Ἰανουάριον 1989 τὶς τιμὲς του ὡς ἐξῆς:

- Ἐτήσια συνδρομὴ (ἀπὸ 2.500 δρχ. σὲ) 3.000 δρχ.
- Φοιτητῶν (ἀπὸ 1.500 δρχ. σὲ) 2.000 δρχ.
- Βιβλιοθηκῶν, Ἰδρυμάτων, Ὁργανισμῶν κλπ. (ἀπὸ 4.000 δρχ. σὲ) 5.000 δρχ.
- Τιμὴ τεύχους (ἀπὸ 230 δρχ. σὲ) 300 δρχ.
- Ἐτήσια συνδρομὴ ἐξωτερικοῦ (παραμένει σταθερὴ) 50 δολλ. ΗΠΑ.

Ὅσοι θεωροῦν τὸν «*Δαυλὸν*» ὡς τὸ **μοναδικό**, ὅπως καὶ πράγματι εἶναι, ἔντυπο ἔρευνας, τολμηρῆς ἀναζητήσεως καὶ ὀποθενθίποτε ἀπρόσβλητου κύρους στὴν Ἑλλάδα, ποὺ πρέπει νὰ ἐπιβιώσῃ, ἄς παραμείνουν κοντὰ του - καὶ ἄς πυκνώσουν τὶς τάξεις τῶν ὄντως **σκεπτομένων** διαδιδόντάς τον στοὺς ἀνθρώπους τοῦ περιβάλλοντός τους ποὺ «καταλαβαίνουν». Νὰ εἴσθε βέβαιοι ὅτι μιλῶντας τους γιὰ τὸν «*Δαυλὸν*» τοὺς προσφέρετε μιὰ σημαντικὴ γιὰ τὴν ἀναζήτησίν τους πληροφορία.